

דעם ציווי מקיים געווען במשך כל הדורות (אויך לפני שבאו לירושלים)].

הציווי אז עס דארף תמיד זיין אפר פרה „למשמרת“³⁴.

און וויבאלד אז דער רמב"ם האט אריינגעשטעלט בספרו אויך הלכתא למשיחא, כנ"ל — מוז ער דאך אויך ברענגען (ניט נאך ווי ס'איז געווען „עד שחרב הבית בשניי“), נאך אויך) ווי מ'וועט מקיים זיין דעם ציווי „בנין העתיד להבנות“³¹ — „והעשירית יעשה המלך המשיח“³².

ד. דאס איז אבער נאך ניט קיין ביאור מספיק — ווייל פשוטות לשון הרמב"ם איז דאך — אז דאס איז א בקשה ותפלה אויף גילוי המשיח, און ווי דער רמב"ם זאגט בפירוש „אכ"ר“³⁵. בלייבט די תמ"ו: ווי פאסט אריין אין ספר היד א תפלה אויף ביאת (וגילוי) המשיח?

דערמיט וואלט מען אויך געקענט מבאר זיין פארוואס דער רמב"ם איז מוסיף „מהרה יגלה“: וויבאלד עס איז דא א חיוב תמיד עס זאל זיין אפר פרה „למשמרת“, קומט אויס, אז מצות פרה אדומה „מאנט“ אז עס זאל וואס שנע-לער זיין גילוי המשיח, כדי מ'זאל קענען מאכן אפר הפרה³³. ווארום בכל רגע ורגע ווען ס'איז ניטא אפר פרה אין קיין ארט ניט וואו אידן געפינען זיך און היטן עס, פעלט אין דעם (שלימות) קיום

מוז מען זאגן, אז דערמיט איז דער רמב"ם מרמז אן ענין של הלכה. וכידוע אז דרכו של הרמב"ם איז צו מרמז זיין הלכות בדיוק לשונו ודיוק סדר ההלכות (ובפרט ווען די הלכה איז א חידוש פון רמב"ם וואס שטייט ניט בפירוש אין ש"ס וכו').

ועד"ז בנדו"ד: דאס וואס דער רמב"ם איז (א) מוסיף א תפלה וועגן ביאת (וגילוי) המשיח, און (ב) שטעלט עס אריין ניט במקומו (לכאורה) אין „הלכות משיח“ נאך דוקא אין הלכות פרה אדומה (וואו דער ענין פון משיח קומט בדרך אגב) — קומט לערנען אז ענין של הלכה.

ה. ויש לומר הביאור בזה:

בנוגע דעם חיוב צו גלויבן אין ביאת המשיח פסקינט דער רמב"ם אין הלכות מלכים³⁶ „וכל מי שאינו מאמין בו או מי

(31) ל' הרמב"ם הל' ביהב"ח שם הי"ד.

(32) וראה לעיל הערה 25 בסופה.

(33) עפ"ז יומתק שנקט הרמב"ם ל' „מהרה יגלה“ (ולא — „יבוא“). — כיי"ג גילוי המשיח מורה על המצב ד. משיח ודאי, שזהו דוקא לאחרי בנין ביהמ"ק כו' (רמב"ם הל' מלכים פי"א הי"ד), ומכיון שלעשיית האפר צ"ל ביהמ"ק (ראה רמב"ם הל' פרה אדומה פי"ד הי"ה), הרי שבשביל עשיית האפר צ"ל „מהרה יגלה“ דוקא.

(*) כלשון הרגיל בכי"מ ביאת המשיח. וכ"ה לשון הרמב"ם הל' תשובה פי"ג הי"ג. הל' נזירות פי"ד הי"א. הל' מלכים פי"א. פי"ב הי"ב. — משאי"כ בהנסמן לעיל הערה 8. וי"ל שהוא ע"פ ל' זחיל (טוכה נב. א) משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו.

(**) זאולי מרמז בזה הרמב"ם לזה שאפרו של פרת משה קיים לעולם ולעתיד יגלה האפר (ויקדשו (גם) ממנו כו') — ראה הנסמן בהערה 26.

(34) ועי"פ הגיל הערה 25 שכל הפרות הן כמו חפצא אחת — נמצא, שכל זמן שחטר אפר פרה מסוימת — חטר בה. למשמרת של הפרות הקודמות. ואכ"מ.

(35) אבל להעיר שבדפוס רומי רמ ליתא. וכן ליתא במדרש הגדול פרשתנו י"ט. ט. קרית ספר על הרמב"ם כאן.

(36) פי"א הי"א.

שאינו מחכה לביאתו . . . הוא כופר . . . בתורה ובמשה רבינו". ד.ה. ס'איז ניט גענוג צו גלויבן אין ביאת המשיח, נאָר מאיז מחוייב צו האַפן און וואַרטן אויף ביאת המשיח.

ואי"כ הוא מובן, אַז כשם ווי דער ענין האמונה בביאת המשיח איז אַן ענין תמיד, עדי"ז איז דער חיוב פון "מחכה לביאתו" אַ חיוב תמיד, אַ איד דאָרף שטענדיק האַפן און וואַרטן אויף משיח'ן, און נאָכמער, ווי מען זאָגט אין דאָוונען — "כי לישועתך קוינו כל היום".

דער ענין פון "מחכה לביאתו" וואָס כפשוטו לשון הלכה איז עס אַ הרגש (ניט אַ ידיעה בעלמא) קומט דערפון וואָס אַ איד פילט אַז ער קען ניט האָבן קיין שלימות בלי ביאת המשיח, ובמילא שטייט ער אין אַ תקוה תמידית לביאת המשיח, פילנדיק אַז אַן דעם איז ער אַ "חסר". און דערפון פאַרשטייט מען, אַז בשעת איינער — וועלכער איז מחכה אויף ביאת המשיח — דערמאָנט אַן ענין בשייכות צו משיח'ן, אפילו עס זאָל זיין בדרך אגב — קען ער דאָס ניט "פאַרבייגיין", נאָר דאָס איז ביי אים גלייך מעורר רגשי הצפּי' צו משיח'ן, ווערט עס צרכני, דאָרף ער מתפלל זיין עי"ז, זאָגן אַ תפלה אויף מילוי חסרונו³⁷ — ער זאָל זוכה זיין מהרה, בהקדם, תיכף צו ביאת המשיח.

און דאָס איז כוונת הרמב"ם מיט (א) אַריינשטעלן די תפלה "מהרה יגלה אכיר" בכלל, און (ב) אַריינשטעלן "מהרה", וואָס פריער, און (ג) דוקא שלא במקומה, אין הלכות פרה אדומה — דערמיט איז דער רמב"ם מדגיש אַ הלכה, אויף וויפל עס דאָרף זיין דער "מחכה לביאתו", אַן אפילו ווען דער ענין פון משיח קומט אַרויף בדרך אגב, איז אַן אַנדער ענין, דאָרף עס גלייך אַרויסרופן ביי אַ אידן אַ תפלה "מהרה יגלה אכיר"!

[וכמובן האָט ניט קיין אַרט צו פרעגן: פאַרוואָס איז דער רמב"ם מוסיף די תפלה "מהרה יגלה אכיר" דוקא אין הלכות פרה אדומה און ניט יעדער מאָל ווען ער דערמאָנט אין ס'היד וועגן משיח'ן? — ווייל, כנ"ל, דער רמב"ם איז אַ ספר הלכה, ד.ה. אויף צו מודיע זיין הלכות התורה. ועדי"ז בעניננו: דאָס וואָס דער רמב"ם איז מוסיף די תפלה איז (ניט אַ פרט אין הנהגת הרמב"ם — וואָס דערמאָלט האָט אַן אַרט די שאלה אַז דער רמב"ם האָט זיך אַזוי געדאַרפט פירן בכל פעם ופעם — נאָר) כדי צו מודיע זיין די הלכה שבזה; ובמילא טוט מען דאָס איין מאָל (אַזוי ווי אַלע אַנ-דערע הלכות איז ספר היד וועלכע מען זאָגט בלויז איין מאָל)⁴⁰].

(39) ומה שהודיע הלכה זו דוקא כאן בהלי פרה אדומה (ולא כשנוכר ביד עיד משיח בפעם הא') — כי בוחר במקום שיש שייכות בתוכו כו', כדלקמן סעיף 1.

(40) דוגמא לדבר — גם בפרשיי עהית (פשוטו של מקרא): אלה תולדת נח נח איש צדיק (ר"פ נח), ובפרשיי, הואיל והזכירו ספר בשבחו שנאמר (משלי י, ז) זכר צדיק לברכה — ומי'ם לא מצינו שבכל

(37) ראה רמב"ם הלי תפלה פ"א ה"ב "חיוב מצוה זו כך הוא שיהא אדם כו' ואח"כ שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה" (וראה שם היד — נעתק לעיל סעיף א). וראה סהמ"צ להצ"צ שורש מצות התפלה בתחלתו (וש"ג).

(38) שווה מצות (ותוכן ענין) התפלה — בקשת צרכיו — כבהערה הקודמת.